

# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถที่จะปรับตัวให้รู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ รวมไปถึงการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สังคมยุคปัจจุบันต้องการให้เกิดขึ้นเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนมีคุณภาพทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมและมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ส่วนที่ 8 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 49 วรรคแรกความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และกำหนดนโยบายแห่งรัฐในมาตรา 80 (3) ว่า รัฐต้อง “พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม” พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 การศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และมาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบ และการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4)

ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หากสามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ให้ทุกคนมีขีดความสามารถ มีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ตามอรรถภาพของแต่ละบุคคลแล้ว การพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศก็สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีทรัพยากรบุคคลที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมโลกในอนาคตที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเป็นสังคมแห่งปัญญา และมีความดีเท่านั้นที่จะยืนอยู่ในตำแหน่งประเทศชั้นนำได้อย่างมั่นคงและสง่างาม (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544, หน้า 4) การศึกษาจึงเป็นรากฐานและเป็นปัจจัยในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพเต็มความสามารถ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในด้านการเสริมสร้างบุคคล ให้มีความรู้ความคิด ทักษะในด้านต่าง ๆ และเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสังคม จะเป็นตัวนำไปเกิดผลในการพัฒนาต่อประเทศชาติ เพราะการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และสังคมเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามที่ประเทศชาติต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 4 บัญญัติว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดังนั้น การบริหารจัดการ ศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากที่สุดเพราะจะเป็นเป้าหมายหลอม ชัดเกลา สร้างสมอง แนวคิดให้ประชากรเป็นผู้มีศักยภาพของประเทศ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหาร บทบาทหน้าที่ ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ต้องมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการบริหารการศึกษา พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร การศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ การบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นยึดหลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำวิธีการปรับเปลี่ยนพัฒนาองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ (กษิภณ ชินวงศ์, 2550, หน้า 1)

สำหรับงานบริหารของโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจาย อำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมอบหมายและภารกิจ การบริหารได้กำหนดไว้ 4 งานคือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงาน บุคคล งานบริหารทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 83-84) ดังนั้นการ บริหารโรงเรียนที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จึงต้อง อาศัยการบริหารงานทั้ง 4 งานประกอบด้วยกัน โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนั้น ยกให้การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลัก เนื่องจากการบริหารงาน วิชาการเป็นงานใหญ่ที่สุดของระบบงานในสถานศึกษา เป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญาความนึกคิดของ ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็ม ความสามารถ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีความสามารถ มีคุณค่าและมีความสุขใน สังคม ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่กำหนดไว้ (มยุรี สมใจ, 2551, หน้า 3)

ในด้านการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะการศึกษาระดับพื้นฐาน เป็นเรื่องที่ยาก แม้จะมีความพยายามปฏิรูปการศึกษามากกว่า 10 ปี ก็ยังไม่สามารถทำให้ คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาของสถาบันวิจัย เพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ชี้ให้เห็นว่า เป้าหมายของการปฏิรูประบบการศึกษาไทย คือ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนเพื่อเติมเต็มศักยภาพให้นักเรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาระบบครูให้มีคุณภาพ การสร้างความรับผิดชอบในระบบการศึกษา และการ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ ดังนั้นในการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกศตวรรษ ใหม่ นั้น ตั้งต้นจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่จำเป็น ได้แก่ การปลูกฝัง “ทักษะ” ที่จำเป็น เช่น ทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ “เนื้อหา” ในสาระวิชาหลักและความรู้อื่น ที่สำคัญ นอกจากนี้จะมีทักษะแล้ว เด็กต้องเป็นคนช่างคิด และรู้จักบูรณาการ เพื่อสร้าง นักเรียนที่มี “คุณลักษณะ” อันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 ได้ นั่นคือ รูปแบบ กระบวนการ 3Rs+8Cs

3Rs คือ Reading (สามารถอ่านออก) (W)Riting (สามารถเขียนได้)  
(A)Rithmetic (มีทักษะในการคำนวณ) ซึ่งในการเรียนรู้สมัยใหม่ต้องตีความใหม่ การอ่าน

ออกนั้น ต้องให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อ่านแล้วเกิดสุนทรียะ เกิดความสุข จับใจความเป็น มีทักษะในการอ่านหลาย ๆ แบบ การเขียนได้ ต้องเขียนสื่อความได้ ย่อความเป็น รู้วิธีเขียนหลาย ๆ แบบตามวัตถุประสงค์ที่ แตกต่างกัน ส่วนคิดเลขเป็น หรือวิชาคณิตศาสตร์นั้น ต้องเรียนให้ได้ทักษะการคิดแบบนามธรรม (abstract thinking)

8Cs คือ Critical thinking and problem solving (มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้) Creativity and innovation (การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม) Collaboration teamwork and leadership (ความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ) Cross-cultural understanding (ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม) Communication information and media literacy (มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ) Computing & Media Literacy (มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี) Career & Learning Self-reliance (มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้) และ Change (มีทักษะการเปลี่ยนแปลง) เป็นกลุ่มทักษะจำเป็น แต่ละ C เป็นทักษะเชิงซ้อน และสัมพันธ์หรือซ้อนทับกับ C ตัวอื่นด้วย จุดที่สำคัญคือ ต้องให้นักเรียนเรียนและฝึกทักษะเหล่านี้ผ่านการเรียนโดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) และคิดทบทวน หรือเรียนแบบ Active Learning (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 11 - 17)

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เบื้องต้นนั้นเป็นโรงเรียนที่ยังขาดการพัฒนาให้ได้มาตรฐานในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดประสิทธิภาพจัดการศึกษา สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาให้เด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนจึงขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ และบุคลากรที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับสาขาวิชาเอก เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จะนำข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แนวทางแผนงานกำกับติดตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นการเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ ถือได้ว่าการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 นั้น มีบทบาทที่สำคัญมากต่อการจัดการศึกษา อย่างได้ผลตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการบริหารเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ เรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ว่ามีปัจจัยการบริหารงาน อะไรบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน และมีลักษณะการส่งผลเป็นอย่างไร เพราะการบริหารที่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้นำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นข้อมูลย้อนกลับทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งทำให้จัดการศึกษาของโรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

### คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

5. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
6. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
7. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
8. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
9. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนที่เลือกมาในครั้งนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 หรือไม่ อย่างไร
10. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนมีอะไรบ้าง และมีสมการพยากรณ์เป็นอย่างไร
11. แนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เป็นอย่างไร

### ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็น ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของ

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

5. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

6. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

7. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

8. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

9. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

10. เพื่อค้นหาปัจจัยการบริหารที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน และสมการพยากรณ์

11. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

## สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยลักษณะพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และผลงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้นำมากำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน
5. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน
6. ประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน
7. ปัจจัยการบริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน



8. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกัน

9. ปัจจัยการบริหารของโรงเรียนกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สัมพันธ์กัน

10. ปัจจัยการบริหารมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

### ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบปัจจัยการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อให้ทราบประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
3. เพื่อให้ทราบข้อแตกต่างของปัจจัยการบริหาร และระดับประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารของโรงเรียนกับประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
5. ได้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมและเสริมสร้างการบริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

## ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

### 1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

#### 1.1 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหาร 8 ด้าน คือ 1)

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน 2) ผู้บริหารโรงเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ทรัพยากรการเรียนรู้ 6) การพัฒนาหลักสูตร 7) ครูผู้สอน 8) งบประมาณ ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัย และหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ วิโรจน์ สารรัตน์ (2556); เขมสมร ไชงศรี (2557); ยืน ภู่วรรณ (2558); นฤมล เจริญพรสกุล และคณะ (2559); ราตรี สอนดี (2559); วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และปิยะนันท์ พรุ่งน้อย (2559); อดุลย์ วงศ์ศรีคุณ(2559); ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ (2560); James Bellanca & Ron Brandt. (2011); Siti Fatinah Zuhairah Haji Ismail and others. (2015)

1.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนศึกษาจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 การศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถแจกแจงออกได้เป็น 3Rs + 8Cs 3Rs คือ Reading (สามารถอ่านออก) (W)Riteing (สามารถเขียนได้) (A)Rithmatic (มีทักษะในการคำนวณ)

8Cs คือ Critical thinking and problem solving (มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้) Creativity and innovation (การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม) Collaboration teamwork and leadership (ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ) Cross-cultural understanding (ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม) Communication information and media literacy (มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ) Computing & Media Literacy (มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี) Career &

Learning Self-reliance (มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้) และ Change (มีทักษะการเปลี่ยนแปลง) (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 16)

## 2. ขอบเขตด้านตัวแปร

### 2.1 ตัวแปรอิสระ

#### 2.1.1 สถานภาพการดำรงตำแหน่ง

##### 2.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

##### 2.1.1.2 ครูผู้สอน

#### 2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

##### 2.1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

##### 2.1.2.2 5 – 10 ปี

##### 2.1.2.3 11 – 15 ปี

##### 2.1.2.4 มากกว่า 15 ปี

#### 2.1.3 ขนาดของโรงเรียน

##### 2.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

(โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน)

##### 2.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

(โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน)

##### 2.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ

(โรงเรียนที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป)

### 2.2 ตัวแปรตาม

#### 2.2.1 ปัจจัยการบริหาร 8 ด้าน

##### 2.2.1.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

##### 2.2.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

##### 2.2.1.3 การจัดการเรียนรู้

##### 2.2.1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน

##### 2.2.1.5 ทรัพยากรการเรียนรู้

##### 2.2.1.6 การพัฒนาหลักสูตร

##### 2.2.1.7 ครูผู้สอน

##### 2.2.1.8 งบประมาณ

## 2.2.2 ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

### 2.2.2.1 3Rs

- Reading คือ สามารถอ่านออก
- (W)Riteing คือ สามารถเขียนได้
- (A)Rithmatic คือ มีทักษะในการคำนวณ

### 2.2.2.2 8Cs

- Critical thinking and problem solving คือ มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ไขปัญหาได้
- Creativity and innovation คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์และคิดเชิงนวัตกรรม
- Collaboration teamwork and leadership คือ ความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ
- Cross-cultural understanding คือ ความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและกระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม
- Communication information and media literacy คือ มีทักษะในการสื่อสารและการรู้เท่าทันสื่อ
- Computing & Media Literacy คือ มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทันเทคโนโลยี
- Career & Learning Self-reliance คือ มีทักษะอาชีพและการเรียนรู้
- Change คือ มีทักษะการเปลี่ยนแปลง

## 3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,928 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 261 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,667 คน จากทั้งหมด 258 โรงเรียน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดโดยตาราง Krejcie and Morgan (ประสพชัย พสุนนท์,

2557, หน้า 113 – 119) จำนวน 324 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 108 คน และครูผู้สอน จำนวน 216 คน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้โรงเรียนแต่ละขนาดเป็นชั้น โดยใช้ครูผู้สอนในโรงเรียน

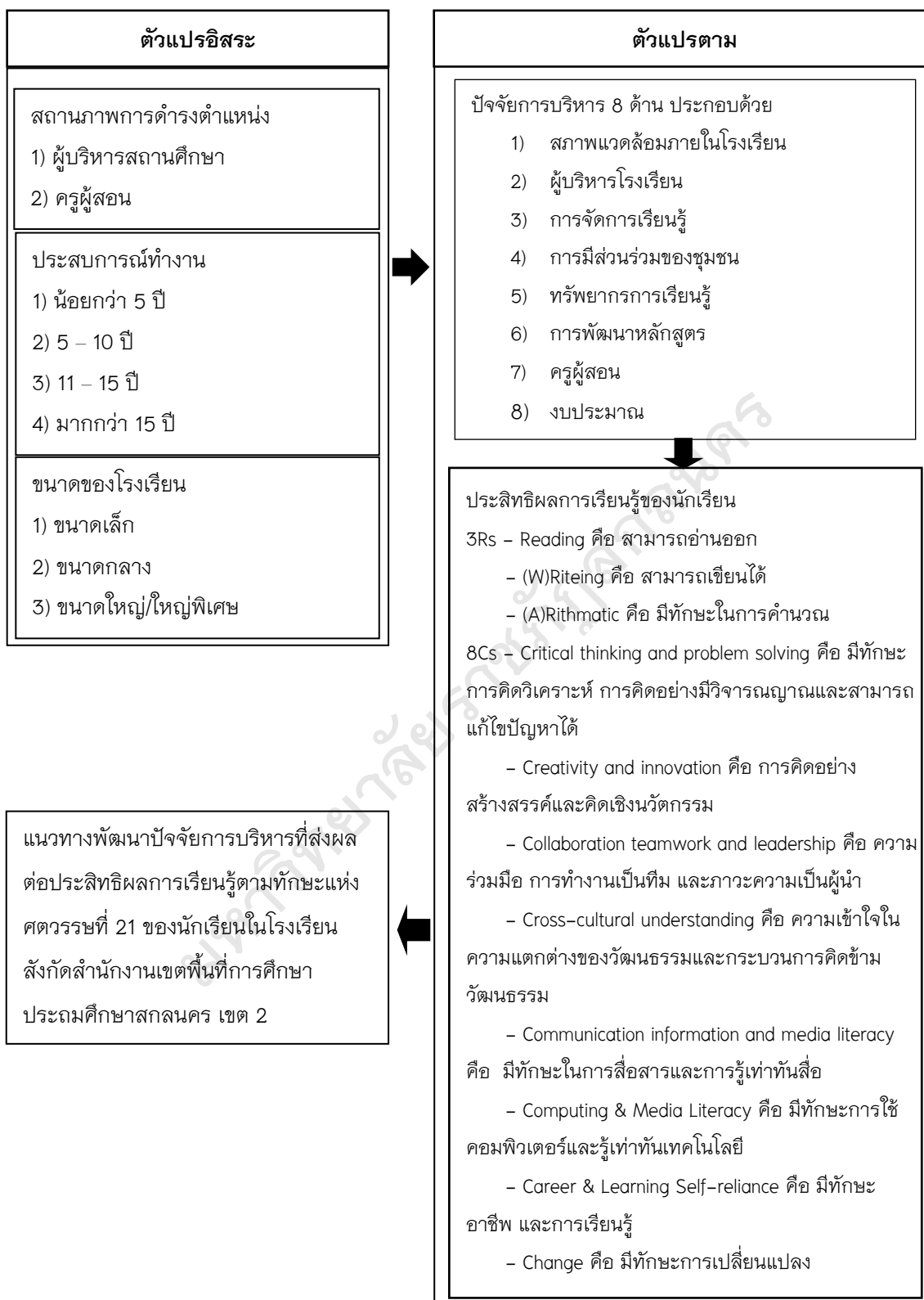
#### 4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2561

#### กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็น กรอบแนวคิดเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้ดังภาพประกอบที่ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

## นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหาร หมายถึง ตัวแปรต้นที่ได้อาจจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน มี 8 ตัวแปร ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง สภาพทางกายภาพที่แสดงถึง ความพร้อมของโรงเรียน ในการจัดการศึกษาได้ผลดี ได้แก่ การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน

1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

1.3 ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การมีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ชุมชนและสถานศึกษาใกล้เคียงกับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน

1.5 ปัจจัยด้านทรัพยากรการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการวางแผนจัดหาส่งเสริมการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการเรียนรู้ตามทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

1.6 ปัจจัยด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ก้าวทันโลกในยุคของการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

1.7 ปัจจัยด้านครูผู้สอน หมายถึง ครูที่มีความสามารถให้คำแนะนำ และเป็นผู้กำกับการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

1.8 ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง งบประมาณในการสนับสนุนตามการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ประสิทธิภาพการเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดจากระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และสามารถวัดได้โดยการรับรู้ของครูผู้สอนตามกระบวนการ 3Rs+8Cs

2.1 Reading (สามารถอ่านออก) คือ ต้องให้เกิดนิสัยรักการอ่าน อ่านแล้วเกิดสุนทรียะ เกิดความสุข จับใจความเป็น มีทักษะในการอ่านหลายๆ แบบ

2.2 (W)riting (สามารถเขียนได้) คือ ต้องเขียนสื่อความได้ ย่อความเป็น รู้วิธีเขียนหลาย ๆ แบบตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน

2.3 (A)ithmetic (มีทักษะในการคำนวณ) คือ ต้องเรียนให้ได้ทักษะการคิดแบบนามธรรม (abstract thinking)

2.4 Critical Thinking and Problem Solving คือ การพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ โดยสามารถอาศัยหลักฐาน หาข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ก่อนจะตัดสินใจเชื่อหรือปฏิบัติ

2.5 Creativity and Innovation คือ การคิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ด้วยกระบวนการคิดที่หลากหลายโดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น และสามารถนำความคิดไปสร้างผลงานให้เกิดประโยชน์

2.6 Collaboration Teamwork and Leadership คือ การร่วมมือที่ยึดหลักการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในการศึกษา ค้นคว้า และการปฏิบัติงาน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ปรึกษาหารือ วิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม เพื่อเรียนรู้และปรับปรุง

2.7 Cross-cultural Understanding คือ การเรียนรู้ เข้าใจ และยอมรับในความแตกต่างทางเชื้อชาติ ปรับตัวให้กลมกลืนเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้

2.8 Communication Information and Media Literacy คือ การเข้าถึง จัดการ และประยุกต์ใช้สารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ และผลิตสื่ออย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมตามคุณลักษณะเฉพาะของสื่อประเภทนั้น ๆ

2.9 Computing & Media Literacy คือ การเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย และเหมาะสม สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดูแลความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ จากการติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน

2.10 Career & Learning Self-reliance คือ การเข้าใจตัวเอง และสามารถปรับตัว มีความคิดริเริ่ม สร้างงานให้เป็นผลผลิต เรียนรู้อยู่เสมอ มีภาวะผู้นำ



2.11 Change คือ การเข้าใจ รับรู้ วิเคราะห์ แยกแยะ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสามารถเลือกใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

3. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง หมายถึง การที่ข้าราชการครูได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3.2 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูประจำการ ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) 5 – 10 ปี 3) 11 – 15 ปี 4) มากกว่า 15 ปี

5. ขนาดโรงเรียน หมายถึง กำหนดขนาดของโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์การคำนวณอัตรากำลังครูของ ก.ค.ศ. โดยแบ่งโรงเรียนเป็น 3 ขนาดดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 1-120 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 121-600 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป